

Motion till riksdagen 2011/12:A294

av **Bo Bernhardsson och Anders Karlsson (S)**

Bättre a-kassa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta medlemsavgifter och höjda ersättningstak i a-kassan.

Motivering

En försäkring som ger skydd mot det inkomstbortfall som det innebär att förlora sitt arbete var tidigare den bärande principen för den svenska arbetslöshetsförsäkringen. Så är det inte längre. Sedan regeringsskiftet år 2006 har försäkringen raserats. En majoritet av de arbetslösa är i dag oförsäkrade, och Arbetsförmedlingen bedömer i en prognos från december 2010 att bara var fjärde arbetslös person som är inskriven vid förmedlingen kommer att vara försäkrad år 2012. Samtidigt minskar värdet av att vara försäkrad drastiskt.

”Gruppen av före detta heltidsarbetande med 80 procent av sin tidigare lön i ersättning från a-kassan utgör nu mindre än 4 procent av de öppet arbetslösa och vår prognos pekar på att andelen kommer att sjunka till ca 3 procent under 2011”, skriver Arbetslöshetskassornas Samorganisation i rapporten ”Lägesbeskrivning av arbetslöshetsförsäkringen våren 2011”. Av rapporten framgår att ingen sektor på arbetsmarknaden har så låga löner att medelinkomsttagaren har det avsedda 80-procentiga skyddet vid arbetslöshet. I några a-kassor är alla med heltidsarbeten underförsäkrade och för samtliga a-kassor är den sammanlagda andelen underförsäkrade snart över 90 procent.

Slutsatsen ger sig själv: Det finns knappt längre en försäkring för inkomstbortfallet när en person blir arbetslös. Inkomstryggheten är satt ur spel. Arbetslöshetsförsäkringen har reducerats till en grundförsäkring på låg nivå för allt färre försäkrade. Systemskiftet är ett faktum.

Att arbetslöshetsförsäkringen blivit mycket sämre och dyrare är väl känt. Mindre känt och omdiskuterat är att försäkringen är kraftigt överfinansierad och att den s.k. arbetslöshetsavgiften inte ens när den infördes år 2007 var

Fel! Okänt namn på

avsedd att finansiera försäkringens kostnader. Denna avgift tillkom uteslutande för att finansiera skattesänkningar för dem som har arbete, de s.k. jobbskatteavdragen.

A-kassornas medlemmar får alltså genom höjda avgifter betala en särskatt till staten, som inte har med försäkringens finansiering att göra. Allra högst är denna särskatt i branscher med hög arbetslöshet eftersom a-kasseavgiften är kopplad till arbetslösheten i varje enskild kassa. Följden har blivit en klassmässig polarisering av a-kasseavgiften, där akademiker och tjänstemän betalar lägre avgifter, medan arbetarna har de högsta avgifterna – och därmed får den högsta särskatten. Efter fem år vid makten har den borgerliga regeringen inte kunnat föra i bevis att differentieringen av a-kasseavgifterna har haft någon betydelse för vare sig lönebildningen eller sysselsättningen. Däremot har de lett till att färre löntagare är fackligt organiserade, vilket förefaller vara den outtalade men avsiktliga målsättningen bakom många av de borgerligas systematiska försämringar av den svenska arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetslöshetsförsäkringen fortsätter att vara överfinansierad. Enligt en aktuell beräkning av TCO:s utredare är mer än var tredje krona som kommer in från avgifter för arbetslöshetsförsäkringen en ren vinst för staten och används till annat än vad de är avsedda för. Närmare 24 miljarder kronor uppgick överskottet till under år 2010. Denna överfinansiering är på väg att helt undergräva försäkringens legitimitet. Staten tar ut avgifter och lägger beslag på löneutrymme som var avsett att finansiera en fortsatt inkomstryggad försäkring men som nu används för att finansiera skattelättnader för dem som redan har arbete.

Rimligen bör detta överskott användas för att stegvis sänka medlemsavgiften och höja ersättningstaket i försäkringen.

Stockholm den 3 oktober 2011

Bo Bernhardsson (S)

Anders Karlsson (S)